

בש"פ 3951/24 - פלוני נגד מדינת ישראל

בבית המשפט העליון

בש"פ 3951/24

לפני: כבוד השופטת ר' רונן

המבקש: פלוני

נגד

המשיבה: מדינת ישראל

בקשת רשות ערר על החלטת בית המשפט המחוזי
מרכז-לוד מיום 21.4.2024 בעמ"ת 42178-04-24
שניתנה על ידי כב' השופטת מ' גרינברג

בשם המבקש: עו"ד איתי רוזין; עו"ד אחלי אורן

החלטה

1. לפניי בקשת רשות ערר על החלטתו של בית המשפט המחוזי מרכז-לוד בעמ"ת 42178-04-24 (כב' השופטת מ' גרינברג) מיום 21.4.2024, בה דחה בית המשפט את עררו של המבקש על החלטת בית משפט השלום בראשון לציון והורה על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים המשפטיים נגדו.

בקצירת האומר יצוין כי נגד המבקש הוגש כתב אישום שייחס לו חמישה אישומים בעבירות של אלימות ואיומים כלפי בת זוגו (להלן: המתלוננת). זאת, החל משנת 2020 ועד למספר ימים עובד למעצרו. עניינם של האישומים בעבירות של תקיפה, איומים והתנהגות תוקפנית וכוחנית כלפי המתלוננת.

החלטת בית משפט השלום

2. בית משפט השלום דן בבקשת המשיבה לעצור את המבקש עד תום ההליכים. כעולה מהחלטתו, התקבלו בעניינו של המבקש מספר תסקירים של שירות המבחן. בתסקיר מיום 19.2.2024 עמד שירות המבחן על קיומו של סיכון מוגבר להישנות של התנהגות פוגענית ואלימה מצד המבקש כלפי המתלוננת. זאת, לאור קווי חשיבה נוקשים וצורכי שליטה מוגברים.

בתסקיר נוסף שנועד לברר אפשרות לשחרור המבקש לחלופת מעצר ביתית, לא בא שירות המבחן בהמלצה על שחרור או אף על מעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, למרות שדובר בחלופה המרוחקת באופן משמעותי מבית המתלוננת. שירות המבחן העריך כי המפקחים המוצעים מגויסים לסייע למבקש, אך הוסיף כי הם יתקשו למתן את הסיכון הטמון בו ובדפוס ההתנהלות שלו על רקע הדינמיקה בין בני הזוג. לכן, מערך הפיקוח המוצע לא יפחית את הסיכון הנשקף מהמבקש - כך סבר שירות המבחן. בית המשפט אף ציין כי עומדת לחובתו של המבקש הרשעה קודמת בעבירת אלימות כלפי אחותו הקטינה.

בהתייחס לאפשרות כי בית המשפט יבחן בעצמו את המפקחים, צוין כי הזמן שיעמוד לרשות בית המשפט לבחינת המפקחים ממילא יהיה קצר יותר מהזמן ששירות המבחן מקדיש לבחינתם. זאת, בייחוד כאשר במוקד הדברים עומדים מאפייני הסיכון בעניינו של המבקש עצמו. על כן, בית המשפט לא מצא לנכון לשוב ולבחון את המפקחים המוצעים בפניו, למרות שהוצעה חלופת מעצר המרוחקת מבית המתלוננת.

עוד ציין בית המשפט כי הוא יסטה מהמלצת שירות המבחן רק באופן חריג, כאשר ישנם נימוקים כבדי משקל לכך - נימוקים שהוא לא מצא כי התקיימו בנסיבות המקרה שלפניו. לכן, הורה בית משפט השלום על מעצרו של המבקש עד תום ההליכים.

החלטת בית המשפט המחוזי בערר

3. בית המשפט המחוזי דחה כאמור את הערר שהגיש המבקש. הוא קבע כי מאפייני האישיות של המבקש, הבאים לידי ביטוי גם בנסיבות האישומים, מעידים כי אין בשלב זה חלופה שיש בכוחה להפחית את הסיכון הנשקף ממנו במידה הנדרשת. בית המשפט הדגיש כי האמון הדרוש לצורך שחרור לחלופת מעצר הוא קודם כל אמון שבית המשפט צריך לתת במבקש עצמו, ובהתייחס אליו נקבע כי בעת הזו הוא אינו ראוי לאמון כזה.

על החלטה זו הוגשה בקשת רשות הערר שלפניי.

טענות המבקש בבקשה דן

4. בבקשה שלפניי נטען כי רשות לערור ניתנת ככלל כאשר מתעוררת סוגיה משפטית בעלת השלכות רוחב, אך בעניינם של נאשמים ועצורים, ניתנת רשות לערור גם כאשר ישנן נסיבות פרטניות המצדיקות זאת, שעשויות לנבוע מכך שהחלטת בית המשפט המחוזי פוגעת בזכויות הנאשם מעבר למידה הדרושה.

עמוד 2

המבקש טוען כי במקרה דנן יש מקום לתת לו רשות לערור. זאת, מאחר שתסקיר שירות המבחן בעניינו היה רצוף שגיאות מהותיות שהייתה להן ללא ספק השפעה מכרעת על החלטה שלא להמליץ על שחרורו לחלופת מעצר. הוא הוסיף כי בתי המשפט דלמטה שגו כאשר לא בחנו את החלופה שהוצעה על ידיו בעצמם, וזאת בעיקר הואיל ובית המשפט המחוזי לא נתן דעתו לכך ששירות המבחן לא התייחס לחלופה שהוצעה בעיר חיפה.

5. בהתייחס לתסקיר שירות המבחן, טען המבקש כי מדובר בתסקיר חלקי שנפלו בו שגיאות - כך שלא היה מקום כי בית המשפט יסתמך עליו. נטען כי שירות המבחן טעה כאשר סבר כי החלופה המוצעת למעצר היא בעיר רמלה, כאשר הוצעה למעשה חלופה בעיר חיפה, המרוחקת ממקום מגוריה של המתלוננת ביבנה. עניין זה משפיע כמובן על הערכת הסיכון כלפי המתלוננת ועל האפשרות כי בית המשפט יסטה ממסקנותיו של שירות המבחן.

עוד צוין כי מהתסקיר עולה כי שירות המבחן לא ערך מפגשים פרונטליים עם כלל המפקחים. בנוסף, אף שההתרשמות משניים מהם הייתה חיובית, נקבע כי מערך הפיקוח לא יוכל לעמוד לאורך זמן בפיקוח הנדרש. לקביעה זו לא ניתן הסבר. יתכן - כך טוען המבקש - כי מסקנה זו נובעת מההנחה השגויה, שנבעה מטעות של עורך התסקיר, לפיה המפקחים יידרשו לפקח על המבקש בכתובתו של המפקח השלישי בעיר רמלה. עוד נטען כי אחיו של המבקש נפסל מלשמש כמפקח על סמך התרשמות שלא ברור על מה התבססה. נטען כי אילו הייתה נערכת עמו פגישה ממשית, הייתה לכך השפעה מכרעת על הערכת התאמתו לתפקיד.

לגבי שני המפקחים הנוספים, נקבע כי הם אמנם מגויסים לתפקיד, אך יתקשו להתמודד עם דפוסי ההתנהגות של המבקש. זאת, למרות שמפקחים אינם נדרשים לטפל בדפוסי התנהגות של הנאשם אלא רק לפקח עליו - וביחס ליכולות הפיקוח לא ניתן כל נימוק הפוסל את המפקחים המוצעים. גם לקביעה לפיה מערך הפיקוח לא יוכל להפחית מהמסוכנות של המבקש לאורך זמן - לא ניתן כל נימוק. עוד נטען כי היה על בית המשפט לבחון בעצמו את המפקחים המוצעים, וכי היה עליו להורות על מעצר בפיקוח אלקטרוני חלף מעצר מאחורי סורג ובריח.

6. המבקש ציין כי במקרים רבים וחמורים יותר, בתי המשפט העדיפו חלופות מעצר על פני מעצר מאחורי סורג ובריח. משכך, בית המשפט שגה כאשר הורה על מעצר בלא להתרשם באופן עצמאי ממערך המפקחים. זאת, בעיקר לאור הקשיים בתסקיר ולאור הטעות ביחס למיקום החלופה. בתי המשפט אף סטו בעבר לא פעם מהמלצות שליליות של שירות המבחן גם ביחס למי שיוחסו לו עבירות אלימות כלפי בת זוג. גם אם לא היה די בחלופה שהוצעה, היה על בית המשפט לבחון את אפשרות מימושה באמצעות פיקוח אלקטרוני. זאת, בעיקר על רקע משבר הכליאה הנוכחי, כאשר מאז תחילת המלחמה עלה מספר הכלואים באופן ניכר על תקני הכליאה.

המבקש הוסיף כי בית המשפט אף שגה כאשר קבע כי בעניינו של המבקש לא תסכון כל חלופה. הוא ציין כי מבלי להקל ראש בחומרת העבירות המיוחסות לו, היה על הערכאות דלמטה לבחון את החלופות שהוצעו וכן לבחון אפשרות של מעצר בפיקוח אלקטרוני. זאת, בעיקר כאשר שירות המבחן המליץ בתסקיר מיום 5.3.2024 על שילובו של המבקש במסגרת טיפולית ייעודית לגברים אלימים - מסגרת שהמבקש הביע נכונות להשתלב בה. השינוי בעמדת המבקש ביחס לאפשרות השילוב בטיפול לא בא לידי ביטוי בהמשך.

המבקש הוסיף כי לגישתו, בית המשפט המחוזי נתן משקל משמעותי גם לכך שהמבקש יצר קשר עם המתלוננת מבין כתלי בית המעצר. ואולם, נראה כי היה מקום להעריך נתון זה על רקע הקשר - המבקש הוא זה שהצהיר על

המעשה; מדובר בנתון שנלקח בחשבון עוד במסגרת התסקיר הראשון; ומדובר במעשה שהמסוכנות בעניינו ניתנת לאיון. מעבר לכך, חומרת העבירה כשלעצמה אינה מצדיקה מעצר עד תום ההליכים. בנסיבות המקרה דנן, חלופת מעצר בעיר חיפה המרוחקת ממקום מגוריה של המתלוננת; כאשר המבקש מכיר במעשיו ומביע רצון להשתלב בטיפול; וכאשר אף המתלוננת הביעה דעתה לחיוב - מצדיקה בחינת אפשרות של חלופה שאינה מעצר מאחורי סורג ובריח.

דיון והכרעה

7. לאחר עיון בבקשה, אני סבורה כי דינה להידחות. רשות לערור לבית משפט זה "בגלגול שלישי" לפי סעיף 53(א1) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים) התשנ"ו-1996, ניתנת במשורה ורק במקרים חריגים המעוררים שאלה משפטית עקרונית או ציבורית; או כאשר מתעורר חשש לאי-צדק חמור או לעיוות דין (ראו מיני רבים: בש"פ 7911/23 אבו טעימה נ' מדינת ישראל, פסקה 3 (2.11.2023); בש"פ 3592/23 וורטאו נ' פרקליטות המדינה, פסקה 8 (18.5.2023); בש"פ 3616/23 מחארזה נ' מדינת ישראל, פסקה 9 (29.5.2023); בש"פ 6103/23 מדינת ישראל נ' ירד, פסקה 8 (10.8.2023)).

8. לא מצאתי כי הבקשה דנן נמנית עם אותם מקרים חריגים המצדיקים מתן רשות ערר. הבקשה אינה מעוררת כל שאלה משפטית עקרונית או ציבורית (והמבקש אף אינו טוען כך); והיא אף אינה מעוררת חשש לאי צדק חמור. בית המשפט המחוזי ששקל את מכלול הנסיבות, היה סבור כי רמת המסוכנות שנשקפת מהמבקש היא כזו, שנכון לעת הזו, אינה מצדיקה חלופת מעצר ואף לא מעצר בפיקוח אלקטרוני במיקום מרוחק. אינני סבורה כי יש מקום להתערב במסקנה זו במסגרת החלטה ב"גלגול שלישי". יוער למעלה מן הצורך, כי החלטתו של בית המשפט מתייחסת לשלב בו היא ניתנה, ואין זה מן הנמנע כי חלוף הזמן יביא לשינויה - וזאת מבלי להביע כל עמדה ביחס לאפשרות כזו.

לאור כל האמור לעיל, בקשת רשות הערר נדחית.

ניתנה היום, ה' באייר התשפ"ד (13.5.2024).

שׁוֹפֵט